

Gelijke
Kansen
Alliantie

MAGAZINE

SAMEN GROEIEN in de Familieschool

 ASKO SCHOLEN
familieschool

Inhoudsopgave

■ Waarom de Familieschool?

Kansengelijkheid is meer dan basisvaardigheden

Willem Kuijpers, College van Bestuur ASKO scholen

4

Noodzaak van toegankelijke en brede ondersteuning

Reda Belkadi, programmahoofd Gelijke Kansen Alliantie

5

■ Waarom de Familieschool?

6

De pijlers van de Familieschool

7

De rol van de Familieschool-coördinator

Rosien Schipper, projectleider Familiescholen ASKO

8

Het belang van brede samenwerking

Hennie Groot Haar, adviseur en projectleider onderwijs, kinderopvang en kansengelijkheid

9

Infographic

Hoe zit de ASKO Familieschool in elkaar?

16

■ Rijke dag van het kind

Doorgaande ontwikkelingslijn

Riemke de Vries, directeur Kindcentrum Bekkers

12

Verlengde schooldag

Marieke Weijers, adjunct-directeur Huibersschool

14

Breed naschools sportaanbod

Sjoerd Degenkamp, sportcoach Lukasschool

18

■ Ouders als partner: we doen het samen

Bouwen aan de Familieschool

Bram Bakker, directeur Flevo Parkschool STAIJ

10

De Familieschool als leefgemeenschap

Jolanda van der Molen, directeur De Bron
Zara Weijers, Familieschool-coördinator De Botteloef en De Bron

Sofie Coronel, directeur Fiep Westendorp
Roos Kraanen, Familieschool-coördinator Fiep Westendorp

19

'Ouders ontmoeten Ouders'

Sean Morrissey, directeur Indische Buurtschool STAIJ

20

Samenwerken met ouders

Zara Weijers, Familieschool-coördinator Botteloef

22

■ De basis van het gezin en de familie

Meer voor gezinnen betekenen

Stefanie Stravers, ouder- en kindteam adviseur

23

Werken aan een sociale structuur

Maartje Salomons, teamleider jeugd Buurtteam Amsterdam

24

Tijd maken voor contact

Saloua Achiban, brugfunctionaris De Henricus

26

Wat Familiescholen opleveren

Daan Farjon, beleidsadviseur onderwijs gemeente Amsterdam

27

Bekostiging van de Familieschool

28

Amsterdamse Familie School

29

'Wij werken samen aan het succes van de Familiescholen'

30

Inleiding en leeswijzer

De Gelijke Kansen Alliantie heeft de taak op zich genomen om de Familieschool ontwikkeling breed bekend te maken en beleidsmakers, bestuurders en schooldirecteuren voor deze aanpak te enthousiasmeren. Met de verhalen in dit magazine willen GKA en ASKO laten zien hoe het concept van de Familiescholen de brede ontwikkeling van leerlingen versterkt en daarnaast bijdraagt aan sterke sociale wijken, succesvolle samenwerkingen en een inclusieve samenleving. Beleidsmakers van gemeenten en uitvoeringsinstanties in het sociaal domein en de zorg worden uitgenodigd om de samenwerking te zoeken met het onderwijs.

Het verhaal van de Familieschool begint bij de steun van de gemeente Amsterdam. Het concept van Amsterdamse Familie School en het doel van de subsidie sluiten volledig aan op de ambities van ASKO. Lees meer in het koersplan van ASKO. Nadat de eerste Familieschool binnen ASKO een feit was, zijn er nadien steeds meer scholen volgens deze aanpak gaan werken. Het succes van de Familieschool heeft ertoe geleid dat ook andere besturen en gemeenten deze aanpak willen overnemen.

Eerder gaf de Gemeente Amsterdam met medewerking van ASKO Scholen het magazine 'Samen het verschil maken' uit. Dit stond vol praktische tips bij het opzetten van de Familieschool. In dit magazine laten we vooral de mensen achter de Familieschool aan het woord. De meeste verhalen zijn opgehaald bij de ASKO-scholen, met uitzondering van de verhalen van de Flevo Parkschool en de Indische Buurtschool. Die zijn onderdeel van Staij Openbaar Onderwijs tussen Amstel en IJ.

Er is geen sprake van een strak kader en richtlijnen, maar er zijn wel degelijk onmisbare ingrediënten te benoemen, die het concept Familieschool tot een succes maken. Professionals van verschillende Familiescholen vertellen wat de aanpak voor kinderen en hun ouders betekent. En ze leggen uit hoe zij op hun eigen wijze invulling geven aan de aanpak. De directeur van de GKA en het College van Bestuur van ASKO benadrukken in hun voorwoord hoe belangrijk de Familieschool is voor een kansrijke toekomst voor alle kinderen.

We wensen je veel leesplezier en inspiratie.

Het redactieteam

De Familieschool is belangrijk voor een kansrijke toekomst voor alle kinderen.

Voor kansengelijkheid is meer nodig dan het aanbieden van basisvaardigheden

Kansengelijkheid is een van de speerpunten van het koersplan van ASKO Scholen. Die uitdaging kunnen we alleen aanpakken als we beseffen dat er meer nodig is dan het aanbieden van basisvaardigheden. Het vraagt brede samenwerking in de wijk, gezamenlijk optrekken en solidair met elkaar zijn.

Kansen voor alle leerlingen vergroten is een verantwoordelijkheid van de ouders en van alle betrokken professionals in onderwijs, kinderopvang en jeugd- en welzijn. De Familieschool is een goed voorbeeld van ontschotting, van integratie en samenwerking tussen onderwijs, voorschool en kinderopvang, jeugdzorg en andere lokale partners in sport, bewegen en cultuur. Voor alle professionals geldt bovendien dat deelname in lerende netwerken bijdraagt aan een optimale ontwikkeling van kinderen.

Voor kansengelijkheid helpt extra nadruk op noodzakelijke basisvaardigheden in leesbegrip, rekenen en burgerschap. Evenals hoge

verwachtingen en een versterkende interactie tussen leraar en leerlingen. Wat de Familieschool daaraan toevoegt is in en rond de school organiseren en samenwerken met de wijk. Daarmee bieden we een bredere basis, vergroten we de wereld voor kinderen en versterken we hun mogelijkheden.

Cultuureducatie hoort daarbij. En ook gezonde voeding en voldoende beweging. Aandacht voor ontspanning, balans en brede talentontwikkeling. Dat zien we onder andere terug in het naschoolse aanbod van scholen, waarin wordt samengewerkt met organisaties uit de wijk. Maar ook in de ondersteuning van ouders, zodat ook zij nog beter kunnen bijdragen aan het succes van hun kinderen.

De medewerkers van ASKO Scholen zetten zich gedreven in voor kansengelijkheid, zodat de leerlingen succesvol kunnen zijn in het vervolgonderwijs en wereldwijd hun weg vinden in de samenleving. Zo maken we elkaar sterker en bouwen we aan een samenleving waarin iedereen er mag zijn en waar iedereen aan bijdraagt.

Ik ben er trots op dat er in Amsterdam steeds meer Familiescholen uit de startblokken gaan en ik beveel mijn collega's in de rest van het land van harte aan om ook met het Familieschool-concept aan de slag te gaan. Laat je alvast inspireren door de praktijkverhalen in dit magazine. En maak uiteindelijk keuzes die passend zijn voor je eigen situatie.

**Willem Kuijpers |
College van Bestuur ASKO Scholen**

De Familieschool biedt toegankelijke en brede ondersteuning voor kind en gezin

Ieder kind moet zich kunnen ontwikkelen naar diens ontwikkelcapaciteit. Het inkomen of de achtergrond van de ouders of de buurt waar je opgroeit mag daarbij geen rol spelen. Als oudste kind van een simpel arbeidersgezin met een migratieachtergrond, was school de logische route voor mij. School was de plek om mij optimaal te ontwikkelen, mijn talent te benutten en vervolgens actief deel te nemen aan de samenleving. Dat ging niet zonder slag of stoot omdat ik in en rondom school met veel meer dingen te maken kreeg dan alleen rekenen en schrijven. Ik was niet bekend met de algemeen geldende culturele codes en de contexten buiten school waren mij onbekend. Dit had onzekerheid en een beperkte woordenschat tot gevolg.

Mijn naam is Reda Belkadi en ik ben sinds 2 september 2024 het nieuwe programmahoofd van de Gelijke Kansen Alliantie. Hiervoor werkte ik ruim 15 jaar als directeur van Stichting voor Kennis en sociale Cohesie en was ik bestuurder van de Coöperatiekring Noord-Holland Noord, een initiatief

dat kansengelijkheid in het onderwijs bevordert. Verder ben ik ook betrokken bij het YouTube-platform 'Nieuwe Ankers'. Ik interview verschillende mensen over belangrijke onderwijsthema's. Mijn strijd voor gelijkere onderwijskansen is nog lang niet gestreden. Het was wel tijd om die strijd op een andere manier voort te zetten.

Kinderen ontwikkelen zich in de driehoek thuis, school en omgeving. Helaas beschikt een grote groep kinderen niet over voldoende hulpbronnen om hun ontwikkelcapaciteit optimaal te benutten. De school is vaak het beste in staat om alle uitdagingen waar een kind mee te maken krijgt in kaart te brengen. Daarom ben ik zo gecharmeerd van het concept van de Familieschool aanpak.

De Familieschool biedt makkelijk vindbare en brede ondersteuning voor het kind en het gezin. Dat gebeurt vanuit school, de plek die voor leerlingen en ouders veilig en vertrouwd voelt. Het kind staat centraal. Vanuit dat perspectief wordt gekeken wat het kind nodig heeft.

En natuurlijk; de ene school is de andere niet. Er is er verschil in wijken en de problematiek die daar heerst. Daarom zijn we vanuit de Gelijke Kansen Alliantie zo trots op onze werkwijze. We werken waar we kunnen responsief en worden gevoed door de praktijk. Dat is de basis van onze werkwijze. Ik nodig jullie van harte uit om dit te blijven doen. Denk mee, draag oplossingen aan, benoem knelpunten en deel kennis en geleerde lessen. Zo bouwen we samen aan gelijke kansen voor ieder kind.

**Reda Belkadi | Programmahoofd
van de Gelijke Kansen Alliantie**

Waarom de Familieschool?

Maatschappelijke opgave voor onderwijssucces

In het regeerakkoord wordt onderkend dat de omstandigheden om te kunnen leren voor een belangrijk deel buiten de school liggen. Vandaar dat de overheid kiest voor een gezamenlijke aanpak voor zorg, onderwijs, leefomgeving en veiligheid. Aangezien de school een laagdrempelige en vertrouwde plek is voor kinderen en ouders, kunnen we daar gezinnen helpen die het moeilijk hebben. Bijvoorbeeld door ouders te verwijzen naar hulp of educatief buitenschools aanbod.

In lijn met dit beleid versterkt de Familieschool de kansen voor kinderen door het verkleinen van de kloof tussen school, thuis en de wijk. Door hun wereld te vergroten en ouders te ondersteunen, krijgen kinderen meer mogelijkheden om zich optimaal te ontwikkelen.

De kloof verkleinen

Niet alleen het feit dat er in gezinnen minder geld is, ook de afstand in cultureel en sociaal kapitaal dragen bij aan de kloof. Hoe je spreekt, de gewoonten en tradities van je familie, de groepen waartoe je behoort, de contacten die je hebt en de normen en waarden die je deelt. Onbewust wordt op basis van verschillen in sociaal en cultureel kapitaal onderscheid gemaakt tussen mensen. Dat is de conclusie van onder andere de Vlaams-Nederlandse opiniemaker Tim 'S Jongers, die het boek 'Armoede uitgelegd aan mensen met geld' heeft geschreven. Hij heeft het ook over een vierde pijler die maakt dat de kloof groter wordt. Namelijk instantiekapitaal: weten hoe overheidsinstanties werken. En dat is zeker in deze tijden van digitalisering een heikel punt.

Werken aan de basis

Willen we de kloof verkleinen, dan moeten scholen er samen met ouders en wijkpartners voor zorgen dat er aandacht is voor versterking van het economisch, cultureel, sociaal, professioneel en psychologisch kapitaal en

dat ouders worden geholpen in het contact met instanties. De school is een vertrouwde plek waar leerkrachten de kinderen veel zien en zo direct kunnen inspelen op wat het kind en de ouders nodig hebben.

De wereld groter maken

Door het opgebouwde vertrouwen kunnen Familiescholen gezinnen versterken en kinderen een brede basis bieden. De Familieschool richt de gehele organisatie hierop in, onder andere door de Rijke schooldag inclusief voorschool en kinderopvang. Denk aan extra studie-, cultuur- en sportactiviteiten, waarin kinderen vrij kunnen leren, spelen, voelen, ervaren en proberen. Door actief partnerschap met ouders begrijpen ouders en leerkrachten wat een kind nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. En door de samenwerking met partners in de wijk wordt de drempel naar de juiste ondersteuning kleiner.

Het totale plaatje

Belangrijk voor het slagen van de Familieschool is dat alle betrokkenen bekend zijn met de doelstellingen en taken en dat ze de aanwezige netwerkstructuur en sociale kaart van de wijk goed kennen. Ook is het essentieel dat iedereen op dezelfde golflengte zit qua kennis, mindset en houding. Hiermee verkleinen we het verschil in kansen.

GKA

De Gelijke Kansen Alliantie werkt samen met coalities van scholen, gemeenten en maatschappelijke partners aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs. In het bijzonder met aandacht voor de thuis-, school- en leefomgeving.

De pijlers van de Familiescholen van ASKO

Er is een aantal essentiële kenmerken die het fundament van de Familieschool vormen. De Familiescholen van ASKO werken volgens onderstaande pijlers.

Rijke dag van het kind

Voor alle kinderen is er tijdens en na schooltijd een rijk en sterk activiteitsaanbod met toeleiding naar de wijk. Leerlingen verbreden zo hun leefwereld, versterken hun sociale vaardigheden en ontdekken hun talenten. Kinderen groeien daarmee in hun zelfvertrouwen en vergroten hun netwerk. Daardoor zitten ze beter in hun vel en ontwikkelen ze zich ook optimaal na de basisschool.

Ouders als partner: we doen het samen

Ouders zijn gelijkwaardige partners van de school. Zij denken en doen mee in de ontwikkeling van de Familieschool en worden betrokken bij het onderwijs, waardoor de kloof tussen school, thuis en de wijk kleiner wordt. Ouders kunnen hun kind zo ondersteunen en coachen in de ontwikkeling. School, ouders en de organisaties in de wijk werken zo samen aan een sterkere gemeenschap.

De basis van het gezin en de familie

De school heeft oog voor de thuissituatie. Samen met de maatschappelijke partners in de wijk bevordert de school dat kinderen opgroeien in een stimulerende en veilige omgeving. Waar nodig biedt de Familieschool met de partners ondersteuning op het terrein van zorg, opvoeding en armoede. Zo ontstaat er meer rust bij de gezinnen en komt het kind beter tot ontwikkeling.

Voorwaarden

Team professionaliseren

Het team is de cruciale schakel in het geheel. De coördinatoren van de Familieschool maken het team bewust van het concept en de kansen en uitdagingen van leerlingen en gezinnen. Daarbij ontwikkelen ze kennis en vaardigheden om te observeren, signaleren en actie te nemen. Medewerkers op school horen en zien veel, worden vertrouwd en kunnen ouders en kinderen wijzen op mogelijkheden voor ondersteuning.

Zo vroeg mogelijk naast het gezin staan

Het is belangrijk om vroegtijdig een band op te bouwen met jonge ouders en goed samen te werken met de voorschool en kinderdagverblijven. Zo kunnen ouders zo goed mogelijk worden ondersteund in hun thuissituatie en bij de begeleiding van hun kind. Ook is het zaak om van begin af aan te investeren in goede relaties met alle relevante instellingen in het sociaal domein en de zorg.

ASKO

ASKO heeft 36 basisscholen in Amsterdam en omgeving. Circa 1100 professionals zetten zich in voor meer dan 10.000 leerlingen. Vanuit de waarden verbinding, aandacht en ambitie wordt sterk ingezet op kansengelijkheid, talentontwikkeling en ouderbetrokkenheid. De scholen staan voor inclusief en kwalitatief onderwijs voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond.

Rosien Schipper, projectleider Familiescholen ASKO

‘De Familieschool-coördinator ontzorgt de schoolleider’

Rosien Schipper is projectleider en begeleidt de Familieschool-coördinatoren van de ASKO scholen. Ze vertelt waarom deze coördinatoren belangrijk zijn en wat de rol inhoudt.

Samenhangend organiseren

‘Veel scholen bieden al een aanvullend aanbod, maar dit zijn merendeels losse initiatieven. Deze sluiten vaak niet goed aan op de behoefte van kinderen en hun ouders. De aanpak van de Familieschool is gestoeld op een gedeelde visie en mindset en brengt structuur en samenhang aan in de veelheid aan activiteiten. Aan de coördinator de taak om een effectieve organisatie van het complete aanbod op te zetten.’

Sturen met overzicht

‘De coördinator zet de gehele organisatie op. Door eerst te kijken waar behoefte aan is, wat de school al aanbiedt, welke wetenschappelijke inzichten er zijn en wat de mogelijkheden in de wijk zijn. Als spin in het web heeft de coördinator een compleet beeld van alle onderdelen van de Familieschool en zorgt voor verbinding tussen het beleid van de school, het aanbod voor kinderen en hun ouders en de samenwerking met ouders.’

Daarnaast is de coördinator een inhoudelijke en strategische sparringpartner van de schoolleider.’

Aandacht voor verantwoordelijkheden

‘Het opzetten, monitoren en uitvoeren van deze organisatie kost tijd, denkrimte en energie. Door de inzet van een coördinator kunnen leerkrachten en directie zich blijven focussen op goed onderwijs. Dit is nog altijd de belangrijkste voorwaarde voor het creëren van kansengelijkheid. Het is het belangrijk dat de coördinator ervoor zorgt dat iedereen de gedeelde verantwoordelijkheid voelt en diens taak goed kan uitvoeren. Het verder professionaliseren en inspireren van de teamleden hoort hier ook bij. Als onderwijsgevende moet je immers anders (leren) kijken naar kinderen en hun ouders.’

Met inzicht handelen

‘Je moet je ervan bewust zijn hoe het is om te leven met zorgen. Allerlei zaken die wij vanzelfsprekend vinden, hebben voor veel gezinnen een andere betekenis of zijn onbereikbaar. Het vraagt inlevingsvermogen, interesse in sociale en culturele achtergronden en wat dat inhoudt voor de schoolloopbaan van leerlingen. Kennis van effectieve pedagogisch-didactische benaderingen is niet voldoende. Je moet ook je eigen aannames durven onderzoeken, de waarden en overtuigingen die je onbewust hebt opgebouwd. Je kunt daadwerkelijk een verschil maken door écht contact te maken, te zien wat nodig is en daarop te handelen.’

Hennie Groot Haar, adviseur en projectleider onderwijs, kinderopvang en kansengelijkheid

‘We hebben elkaar nodig om het te laten werken’

‘Wij werken samen met de gemeente en de partners in de wijk en dat is nodig. Het creëren van kansengelijkheid vraagt om vertrouwen in elkaar en dat je mensen echt leert kennen. Een stapje extra doen op meerdere gebieden. Denk aan het organiseren van het aanbod binnen en buiten de school en de aandacht voor de ander, ook in financiële zin. Er zijn investeringen nodig om iets extra’s voor kinderen te doen, om ouders actief te betrekken en ontwikkeling vanaf de voorschool of de kinderopvang in brede zin te stimuleren. Het schoolbestuur en de daaronder vallende scholen kunnen niet zonder de medewerking en steun van partnerorganisaties in de wijk, maar ook niet zonder de morele en financiële steun van de gemeente. Als we tot doel hebben om de ontwikkelingskansen van kinderen te versterken, dan moeten we daar samen de schouders onder zetten. Dat is wat in Amsterdam en in steeds meer gemeenten in het land gebeurt.’

Integraal denken en doen

‘De Familieschool is een mooi voorbeeld waarin we laten zien hoe ontschotting zijn vruchten afwerpt. Een voorbeeld is het Familieservicepunt waar een ouder- en kindadviseur en een buurtteammedewerker binnen de school direct aanspreekbaar zijn. Zo geven we vorm aan vroegtijdig signaleren en het bieden van de juiste ondersteuning, zodat zaken niet onnodig escaleren. Of het nu gaat om armoede en schulden, om opvoeden of veiligheid in het gezin. De steun van de gemeente is van grote waarde. Denk aan huisvesting, organisatie van naschoolse activiteiten, taalles voor ouders en de inzet van maatschappelijke hulpverleners.’

Samen werkt

‘Net zo waardevol zijn de wijkpartners op het gebied van sport en cultuur en het jeugd- en jongerenwerk. Het zijn de logische verbindingen tussen al deze spelers die maken dat de Familieschool effect heeft. Een goede infrastructuur en korte communicatielijnen helpen daarbij. Hoe meer samenwerking, des te meer baat iedereen daarvan heeft. Vraag het maar aan ouders die samen naar het museum gaan en Nederlands leren; die elkaar ontmoeten en bijdragen aan de school. Of aan de kinderen die hun wereld verbreden in musea, hun zwemdiploma halen of die na de naschoolse activiteiten lid worden van een dans-, judo- of voetbalvereniging.’

Bram Bakker, schoolleider Flevo Parkschool

‘Trots op waar we vandaan komen. Nieuwsgierig naar wat volgt.’

De slogan hierboven komt uit de nieuwe missie van de Flevoparkschool. Met een gevarieerde leerlingpopulatie is de school een gemoedelijke plek om elkaar te ontmoeten en samen te leren, met respect voor verschillen.

Waarom werken jullie met het concept van de Familieschool?

‘We deden al veel activiteiten die passen binnen de Familieschool aanpak voordat we officieel onderdeel werden van het netwerk. Een groot voordeel hiervan vind ik dat we nu een beredeneerd en samenhangend aanbod hebben, dat we werken vanuit een stevig fundament en dat we met andere scholen in het netwerk kennis uitwisselen en elkaar zo verder helpen. Ook zijn we dankzij de gemeentelijke subsidie nu in staat om mooie extra activiteiten aan te bieden, waar kinderen hun voordeel mee doen. Met De Dapper en de Indische Buurtschool onderhouden we nauwe banden en trekken we in de buurt samen op.’

Nieuwe mogelijkheden benutten

‘Dit is mijn eerste jaar als schoolleider en we zijn nog niet zo lang Familieschool, maar ik zie al wel hoeveel positieve impact het kan hebben op de ontwikkeling van kinderen en hun ouders. Wat we gaandeweg leren is hoe je de bekostiging verdeelt over personele inzet en het organiseren van activiteiten. Mirjam was eerder ouder-contact functionaris in ons team, zij vervuld nu de rol van brugfunctionaris. Zij is super waardevol en in staat om heel laagdrempelig vertrouwensbanden te bouwen met kinderen en ouders. Ze kent elk kind bij naam en zorgt voor de juiste verbindingen. Ook hebben we budget voor andere zaken, zoals het organiseren van een VO-markt. Middelbare scholen uit Amsterdam Oost presenteerden zich aan de ouders en kinderen en dat blijkt een schot in de roos. Volgend jaar willen we dat evenement wat groter opzetten. Het is niet alleen zinvol in verband met studiekeuze, maar het draagt ook bij aan waardevolle ontmoetingen.’

De brugfunctionaris

Elk kind en iedere jongere verdient gelijke kansen. Toch kunnen niet alle kinderen meedoen, op school of daarbuiten. Moeilijke omstandigheden thuis, bijvoorbeeld op het gebied van armoede, zorgbehoefte of de Nederlandse taal, kunnen de ontwikkeling van kinderen in de weg staan. Terwijl een stabiele thuissituatie en een hoge betrokkenheid van de ouders juist belangrijke succesfactoren zijn voor de leerprestaties van kinderen. Om de verbinding te leggen wordt op scholen de brugfunctionaris ingezet. Een brugfunctionaris signaleert, reageert en biedt laagdrempelige ondersteuning of leidt toe naar oplossingen en andere partners, professionals en instanties in de omgeving. Door het inzetten van een brugfunctionaris kunnen gezinnen eerder en sneller ondersteund worden bij hun vragen en zorgen.

Aandacht voor elkaar

‘In haar rol als brugfunctionaris gaat Mirjam met ouders over allerlei zaken in gesprek. Denk aan de zorgen die ze hebben over gedrag of gezondheid of wat er op school of op straat gebeurt. Zij heeft een natuurlijke aanleg om

mensen op hun gemak te stellen en hoort zo ook wanneer er andere vragen zijn die met de thuissituatie samenhangen. Het helpt dat Mirjam een Marokkaanse achtergrond heeft, maar ze maakt net zo gemakkelijk contact met ouders van andere etnische achtergronden. Omdat ze hier in de buurt is opgegroeid kent ze de leefomgeving en de instanties die hier gevestigd zijn. Mirjam vormt samen met Maaïke, onze Familieschool-coördinator en onze gastvrouw Fatima een belangrijk kernteam op onze school. Zij zorgen ervoor dat iedereen zich hier welkom voelt. Ik kan me daardoor focussen op onderwijskundige en personele aandachtsgebieden.’

Iedereen betrokken houden

‘Mirjam coördineert ook de ouderkamer. Moeders drinken daar samen koffie en krijgen er informatie over opvoeding, voorlezen, voeding of educatieve software. Met alle ontwikkelingen rond de Familieschool is het wel zaak om het team zorgvuldig mee te nemen in de voortgang en de te maken keuzes. We willen bijvoorbeeld het overblijven kosteloos maken, maar dat betekent ook dat de samenwerking met ouders dan wordt geïntensiveerd en dat medewerkers een stapje extra moeten zetten.’

'Alle aandacht voor ontwikkeling; van voorschool tot voortgezet onderwijs'

Vanaf de eerste schetsen voor het kindcentrum had Riemke de Vries van Kindcentrum Bekkers voor ogen dat een doorgaande ontwikkelingslijn wezenlijk is om ieder kind maximale kansen te geven. De Vries: 'Dat doen we door actief in te zetten op het realiseren van een stevige basis. We wisten ook dat we dat niet alleen konden en dat we ouders en partners nodig hebben. Vanaf de start wilden we een oefenplaats zijn, waarin kinderen ontdekken wie ze zijn, wat ze kunnen en hoe ze met zelfvertrouwen kunnen deelnemen aan de samenleving.'

Integrale samenwerking

'Om een leergemeenschap te zijn, werken we in ons kindcentrum nauw samen met de voorschool, kinderopvang en de buitenschoolse opvang. Vanuit die integrale samenwerking en doorgaande lijn geven we invulling aan de Familieschool. Met de kinderopvang organiseren we ouderochtenden en we betrekken partijen die ons kunnen helpen met een naschools activiteitenaanbod. We hebben ook een logopedist, een diëtist en een buurtteammedewerker op school. Dat was al allemaal geregeld voordat we de gemeentelijke subsidie kregen voor het ontwikkelen van de Familieschool. Het grote verschil is dat we onze doorgaande lijn nu nog veel meer in samenhang kunnen organiseren en dat we een sterker naschools aanbod kunnen bieden dan voorheen. Het hele aanbod van onze Familieschool kunnen we realiseren met verschillende extra middelen, zoals de Brugfunctionaris subsidie, subsidies van het programma School & Omgeving en van het Jeugdeducatiefonds.'

Positief bemoeien

'De Familieschool maakt het mogelijk om vanuit één visie integraal te organiseren en bekostigen. Als schooldirecteur besef ik dat kansengelijkheid vraagt om een brede aanpak. Goed onderwijs alleen is niet voldoende. Als school heb je de taak om je positief te bemoeien met gezinnen, om ouders uit te nodigen om hun hulpvraag te stellen en hen te helpen om gebruik te maken van regelingen waar ze recht op hebben. Er spelen bovendien veel zaken in gezinnen die hen onzeker en terughoudend maken. Juist dan is het fijn als er iemand is die zich om hen bekommert.'

Wegwijs maken

'De doorgaande lijn houdt ook in dat we ouders helpen wegwijs te worden in het aanbod aan scholen en het onderwijssysteem. En dat we groep-8-leerlingen stimuleren om naar een middelbare school in Amsterdam-Zuid te gaan, want daar hebben ze later profijt van. Het vraagt inspanning om ouders te interesseren, uit te nodigen en mee te laten bouwen, maar dat betaalt zich terug in kansenversterking.'

'Als school heb je de taak om je positief te bemoeien met gezinnen, om ouders uit te nodigen om hun hulpvraag te stellen en hen te helpen om gebruik te maken van regelingen waar ze recht op hebben.'

Marieke Weijers, adjunct-directeur Huibersschool

‘Een rijker aanbod door de verlengde schooldag’

De verlengde schooldag (subsidie School & Omgeving) is een kenmerkend onderdeel van de Familieschool. Buiten het reguliere lesprogramma wordt extra tijd besteed aan onderwijs- en ontwikkelingsactiviteiten, variërend van aanvullende lessen tot creatieve, culturele en sportieve activiteiten. Het doel is om leerlingen zo meer kansen te bieden voor persoonlijke ontwikkeling, het ontdekken van talenten en het verbeteren van leerresultaten. Vooral voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Doorlopend aanbod

Marieke: ‘Als school zijn we een samenleving in het klein en we gunnen elk kind de ontmoeting en het leren van elkaar. Dankzij de Familieschool kunnen we kinderen vier dagen per week van kwart voor negen tot kwart voor vijf een rijk en samenhangend aanbod aanreiken en voorbereiden op de wereld van morgen. Dat is

echt uniek. Op de vrijdagen staan ouder-kind activiteiten op het programma. Gedurende de schooltijd wisselen we taal, lezen en rekenen af met sport en bewegen, spelen, koken, beeldende vorming en muziek. Dit zetten we voort in de verlengde schooldag. De rode draad hierin is het evenwicht tussen hart, hoofd en handen.’

Afstemmen en aanmoedigen

‘We zetten graag collega’s in voor het organiseren van de verlengde schooldagen. Dat heeft als voordeel dat het vertrouwde gezichten voor kinderen zijn, dat het didactisch verantwoord is en dat we de kosten zo in de hand houden. Waar ik trots op ben is de diversiteit van ons aanbod, zowel op school als op externe locaties. De invulling van de verlengde schooldagen komt tot stand in samenspraak met ouders en kinderen. Het blijft wel lastig om erachter te komen waar nieuwe ouders en kinderen echt behoefte aan hebben, mede door taal- en cultuurverschillen.

Onze ouder- en kindadviseur speelt hierbij een belangrijk rol. Zij kent de meeste gezinnen goed. Ook een van onze onderwijsassistentes vervult een verbindende rol en kan ouders overtuigen dat kinderen zich inschrijven.’

Toekomstvisie

‘Tijdens de verlengde schooldagen werken we nu nog samen met veel verschillende partners uit de wijk, maar het doel is om dat meer gecoördineerd te maken. We zijn ervan overtuigd dat we met deze aanpak ruimte geven aan talentontwikkeling, leerondersteuning en ontspanning. Een brede basis en ervaringen die helpen bij het verkleinen van kansengelijkheid.’

Van ouders en partners horen we vaak terug dat onze teamleden echt hart voor de school hebben. We doen het samen. En dat past perfect bij de kern van de Familieschool, het versterken van de kansen van alle kinderen.’

‘Het doel is om leerlingen zo meer kansen te bieden voor persoonlijke ontwikkeling, het ontdekken van talenten en het verbeteren van leerresultaten.’

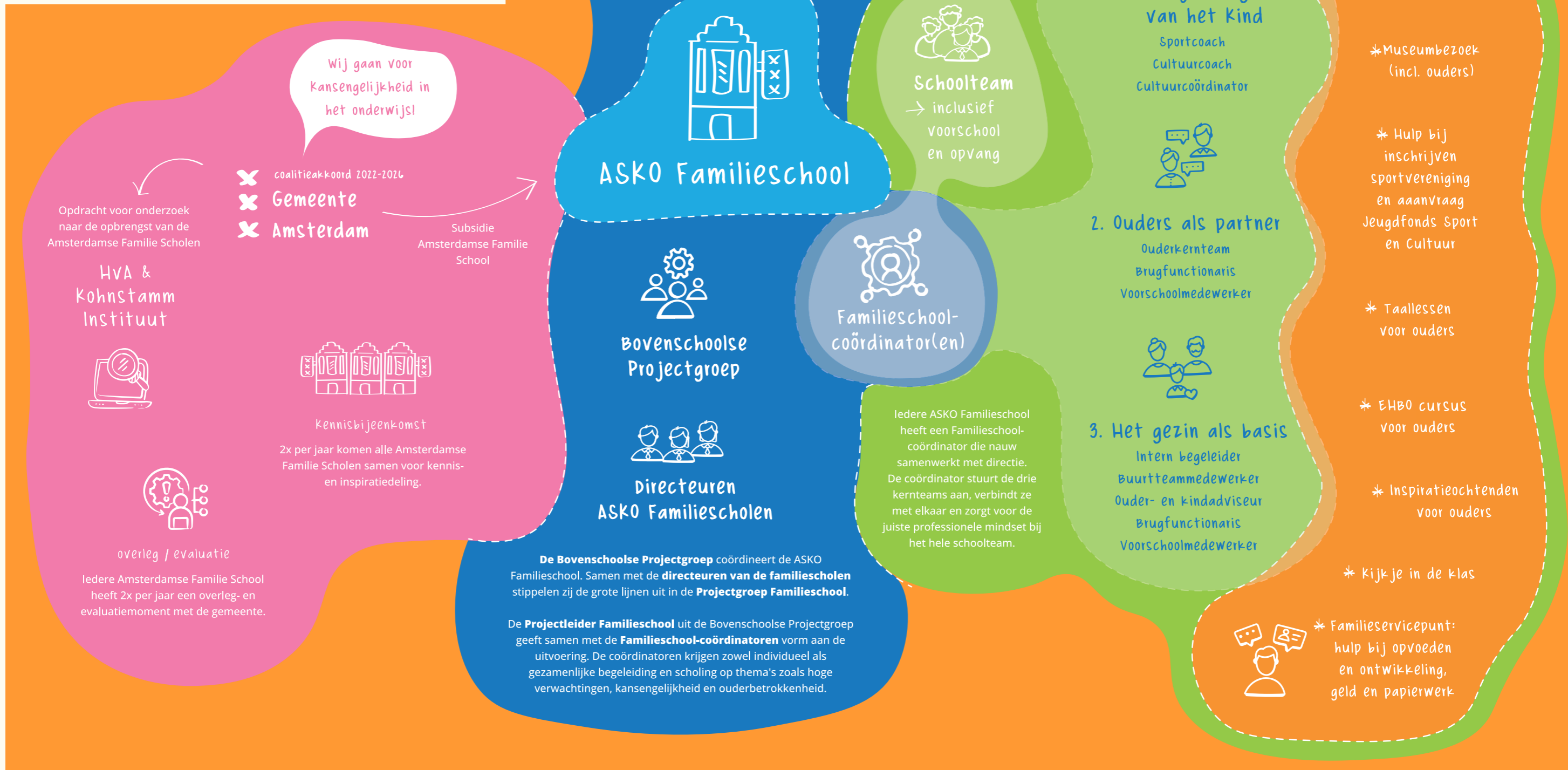

School & Omgeving

Het programma School & Omgeving heeft als doel om kansengelijkheid onder kinderen en jongeren te vergroten onder andere door het aanbieden van extra activiteiten naast het reguliere onderwijs. Coalities van scholen, gemeenten en partijen uit het veld werken samen aan een aanbod dat deze kinderen en jongeren in hun ontwikkeling stimuleert. Dat gebeurt op basis van een talentgerichte benadering. Kinderen leren zo waar ze goed in zijn, leren op zichzelf te bouwen en ontdekken de wereld.

Hoe zit de ASKO Familieschool in elkaar?

Om de ASKO Familieschool tot een succes te maken, zijn er professionals uit allerlei disciplines nodig die effectief met elkaar samenwerken. Ieder brengt de eigen expertise in, maar juist door een goede samenwerking versterken zij elkaar. Op deze pagina's zie je uit welke onderdelen de ASKO Familieschool bestaat en op welk niveau alle onderdelen opereren (overheid, stichting, basisschool, de wijk).

Sjoerd Degenkamp, sportcoach Lukasschool

‘Ergens bijhoren en sportief bezig zijn. Dat geeft vertrouwen.’

‘In mijn rol als sportcoach help ik kinderen om een sport te vinden die bij hen past. Ik vind het belangrijk dat kinderen ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. We merken dat hun eigenwaarde en zelfvertrouwen wordt versterkt als ze lid zijn van een sportvereniging. Bovendien komen ze zo in contact met kinderen uit andere wijken en culturen en oefenen ze hun sociale vaardigheden. Bewegen en sporten is daarnaast natuurlijk goed voor je energie en gezondheid. Alle reden dus om dat vanuit school aan te moedigen en mogelijk te maken.’

We werken volgens een drietrapsraket-principe:

1. ‘Op school krijgen kinderen twee keer per week gymles van een vakdocent, waarbij zij hun vaardigheden ontwikkelen en kennis maken met verschillende sporten.
2. Door de naschoolse activiteiten kunnen kinderen zich verder ontwikkelen in een sport. Bij het samenstellen van het aanbod nemen we de stem van de leerling mee en werken we samen met partijen uit de wijk.
3. Als ik merk dat een kind enthousiast is, stimuleer ik dat kind om lid te worden van een vereniging. Ik help bij het zoeken van een vereniging en bij de inschrijving. Wanneer nodig schrijf ik het Jeugdfonds Sport en Cultuur aan.’

We doen het samen

‘Sinds we Familieschool zijn, hebben we meer mogelijkheden om de juiste matches te maken, ouders te betrekken en hen te overtuigen dat ze hun kinderen ook daadwerkelijk aanmelden bij verenigingen. We hebben een breed naschools sportaanbod met partners uit de wijk. In mijn werk heb ik contact met de sportmakelaar van het stadsdeel Amsterdam Nieuw-West, die verantwoordelijk is voor het naschoolse activiteitenprogramma. Ik heb korte lijntjes

met de meeste sportverenigingen en met het team van de school heb ik geregeld overleg over kinderen die willen sporten. Als ik een judoschool in de buurt ontdek, dan nodig ik die bij ons uit om een les te verzorgen. Het toeleiden naar een sportvereniging is voor mij een hoofddoel, maar als ik merk dat er meer nodig is, dan kan ik daarvoor de juiste mensen inschakelen. We werken nauw samen met de buurtteammedewerker en de ouder- en kindadviseur en geven signalen van mogelijke ondersteuningsbehoeften direct aan hen door.’

Hier doe ik het voor

‘Het contact met ouders verloopt in de regel heel goed. Wanneer er een taalbarrière is, kan ik altijd wel iemand betrekken die kan assisteren. Ik word er blij van als ik de juiste verbindingen kan maken, zodat kinderen op hun plek komen en hun talenten verder kunnen ontwikkelen. Door onze aanpak hebben we al veel kinderen kunnen helpen om een passende vereniging te vinden.’

‘Bewegen en sporten is natuurlijk goed voor je energie en gezondheid.’

Jolanda van der Molen, directeur De Bron
Zara Weijers, Familieschool-coördinator De Botteloef en De Bron
Sofie Coronel, directeur Fiep Westendorp
Roos Kraanen, Familieschool-coördinator Fiep Westendorp

‘De Familieschool versterkt samen leren en samen leven’

Scholen De Bron en de Fiep Westendorp zijn beiden een goede afspiegeling van de kleurrijke wijk waarin ze gevestigd zijn, met kinderen uit uiteenlopende thuissituaties. De verbindende factor is dat ze allebei Familieschool zijn. Het gemeenschapsgevoel staat centraal. Dat wordt gekoesterd en gevoed, onder andere door aandacht voor de relatie, het juiste aanbod en het verdienen van vertrouwen. Dat zijn essentiële voorwaarden om zaken in de Familieschool voor elkaar te krijgen.

Jolanda geeft aan dat de Familieschool er voor iedereen is. ‘We willen een familie zijn en kinderen zoveel mogelijk met elkaar in contact brengen.

Roos: ‘Dat we mensen van verschillende achtergronden bijeenbrengen op school wordt door de ouders als waardevol gezien. Dat bleek onlangs uit een inventarisatie die we deden tijdens een ouderbijeenkomst. We hoorden terug dat ouders dat niet alleen voor hun kinderen willen, maar ook voor zichzelf.’

Sofie: ‘Ouders geven aan dat de gemengde populatie een kans is om van elkaar te leren en om te gaan met verschillen. Het is fijn als je elkaar kent en dat kinderen met elkaar kunnen

Sofie Coronel

spelen, ongeacht hun thuissituatie. Een voorbeeld van de manier waarop wij samenwerken, is een interactief theater waarin we gesprekken voerden over het thema opvoeden. Daar deed iedereen aan mee in alle openheid.’

‘Kenmerkend voor de manier waarop de Familieschool vorm krijgt bij De Bron en Fiep Westendorp is dat er veel aandacht is voor het faciliteren van onderlinge ontmoeting. Leerlingen geven aan dat ze het belangrijk vinden dat ook hun ouders elkaar leren kennen. Sofie: ‘Die ruimte is er tijdens een wandeldriedaagse of door mee te helpen in de bibliotheek of de tussenschoolse opvang.’

Zara: ‘Wij hebben op De Bron ook een actieve ouderraad en organiseren geregeld laagdrempelige bijeenkomsten waar iedereen naartoe komt, zoals een soepmiddag.’

Jolanda: ‘In het voorjaar vieren veel mensen een feest, gericht op een nieuw begin. Als school vinden we het belangrijk dat we betrokken zijn bij elkaars leefwereld. Vandaar dat we een verbindingsof bijeenkomsten organiseren, met ruimte voor alle religies.’

Sofie: ‘Het mooie van de Familieschool is dat je werkt in samenhang en dat je alle activiteiten vanuit eenheid vormgeeft. Vanuit kansengelijkheid kun je de nadruk leggen op verschillen. Wij leggen liever de nadruk op wat we gemeenschappelijk hebben.’

Een van de mooie opbrengsten van deze twee Familiescholen is dat ouders en kinderen elkaar steeds meer helpen om initiatieven te nemen, samen zaken te organiseren en met elkaar mogelijkheden creëren om te leren. Daarbij worden waar mogelijk ook het voortgezet onderwijs, verenigingen en het jongerenwerk betrokken.

Sean Morrissey, directeur Indische Buurtschool

‘Samen eten en elkaar leren kennen’

De Indische Buurtschool doet zijn naam eer aan. Als een van de eerste Familiescholen in Amsterdam werkt het team al jaren samen met ouders en partners uit de wijk aan kansengelijkheid. Directeur Sean Morrissey is blij dat er dankzij de Familieschool nu meer middelen beschikbaar zijn om extra inspanningen te doen. De school is kleurrijk, met een breed palet aan culturele achtergronden en de ouderbetrokkenheid is groot. Dat heeft mede te maken met het project ‘Ouders ontmoeten Ouders’. Dit is in de loop der jaren uitgegroeid tot een begrip.

Meer ontmoeting

Sean: ‘Het oorspronkelijke idee dateert al van twintig jaar geleden, toen de toenmalige adjunct-directeur merkte dat ouders elkaar vaak niet eens aankeken als ze hun kinderen naar school brachten. Daarop besloot hij ouderavonden te organiseren, waarbij ouders iets meenamen uit hun eetcultuur. Aanvankelijk waren er maar een handvol ouders aanwezig, inmiddels komen er vijftig tot zestig ouders naar de thema-avonden om samen te eten en met elkaar in gesprek te gaan.’

Goede gesprekken

‘We organiseren jaarlijks vier tot vijf themabijeenkomsten, die we aan het begin van het schooljaar plannen. We bepalen de onderwerpen samen met de ouderraad, waarna ik met een moderator bespreek op welke manier we het gesprek voeren. We hebben het over de Kinderboekenweek, maar ook over Paarse Vrijdag. Onderwerpen waarover de meningen uiteenlopen, maar waarover we wel met elkaar in gesprek willen gaan. Voor elke thema-avond delen we flyers uit en zorgen we voor kinderopvang. De opzet van de avond is volgens een vast stramien. De inloop is om 18.00 uur waarna we rond 18.30 uur starten met het diner. Om 19.00 uur opent de moderator de thema-avond en om 20.00 uur sluiten we af en ruimen we samen op.’

Verhalen delen

‘De formule samen eten, luisteren naar elkaars standpunten en met elkaar in gesprek gaan, blijkt enorm te worden gewaardeerd door de ouders. Ze voelen zich welkom en gezien, ze delen gerechten die ze thuis maken en ze vertellen vaak open over hun leven. We hebben zelfs de verhalen van ouders van de Indische Buurtschool in een bundeltje bijeengebracht. In de kwetsbaarheid zit juist de kracht, want dan leer je elkaar pas echt kennen. We zijn ervan overtuigd dat mooie ontmoetingen tussen ouders ook leiden tot sterke ontmoetingen tussen kinderen, waar hun wieg ook heeft gestaan.’

Samen aanschuiven

‘De multiculturele proeverijen en gesprekken zijn een goed voorbeeld hoe je vanuit verschillen kunt verbinden. Hoe meer je je verdiept in de ander, hoe meer je erachter komt dat je veel met elkaar gemeen hebt. De bijeenkomsten vinden plaats in onze bibliotheek. Die wordt dan tijdelijk omgetoverd tot restaurant. Met een gezellige aankleding, een sfeervol muziekje op de achtergrond en uitnodigend uitgestalde gerechten op een lange tafel. In zo’n sfeer voel je je welkom en ervaar je dat je er volledig mag zijn. En dat is precies wat we met de Familieschool beogen.’

Een impressie van de ‘Ouders ontmoeten Ouders’ bijeenkomsten op de Indische Buurtschool

‘Ouders voelen zich welkom en gezien en delen gerechten en verhalen met elkaar.’

‘Ouderbetrokkenheid, zo doen we dat hier’

Op de Botteloef beseftte het team dat de betrokkenheid van ouders een noodzakelijke voorwaarde is om de leefwereld van kinderen te vergroten. Ook was duidelijk dat die betrokkenheid twee kanten op werkt. Je wilt dat ouders beter begrijpen wat kinderen op school leren en als school wil je een goed beeld hebben van de thuissituatie. Familieschool-coördinator Zara Weijers vertelt wat het team heeft gedaan om die schoolbetrokkenheid een impuls te geven.

Zara: ‘De Familieschool richt zich op het verkleinen van de kloof tussen school en thuis, dus daarin zagen we kansen om de verbinding en samenwerking met ouders te versterken. Er bleken verschillende redenen te zijn dat ouders wat terughoudend waren in de deelname van hun kinderen aan activiteiten. Ze begrepen niet altijd waar het over ging, hadden geen beeld van de meerwaarde of hadden de mogelijkheden niet om activiteiten te bekostigen.’

Waardevolle ervaringen bieden

‘Om de ouderbetrokkenheid te versterken, hebben we een kernteam samengesteld waarin ouders meedenken over activiteiten. Ook hebben we ingezet op taalcurssussen, ouderbijeenkomsten en presentaties en hebben we uitstapjes voor

ouders georganiseerd. Vorige winter gingen we met een groep ouders en kinderen naar het Amsterdam Light Festival en toen vroeg ik na afloop hoe ze dat beleefd hadden. Het bleek dat veel kinderen niet wisten in welke stad ze waren geweest. Zo gericht zijn ze op de wijk waarin ze wonen. Die ervaring leerde mij dat we daar echt een opdracht in hebben als school. Door ouders te betrekken bij dergelijke uitstapjes zien ze de waarde in van wat kinderen hiermee leren en ontdekken. Bovendien kunnen ze de ervaringen thuis delen. In de ouderbijeenkomsten op school bespreken we onderwerpen als leermotivatie en ondersteuning. We nodigen uit tot het stellen van vragen, zorgen ervoor dat ze de ontwikkeling van hun kind kunnen volgen en zich betrokken voelen bij de school.’

Blijven afstemmen

‘Bouwen aan ouderbetrokkenheid vraagt om een laagdrempelig aanbod, afstemmen op de behoeften van ouders, eenduidig communiceren, het benadrukken van gemeenschappelijke belangen en het versterken van gemeenschapszin. Dat kost tijd, maar het loont. Dat merk ik aan de trotse ouders die hun kinderen bij de eindpresentaties op het podium zien of het plezier dat ze beleven aan het voorlezen in de klas. Een goede ingang voor ouderbetrokkenheid is ook op zoek te gaan naar gemeenschappelijke passies, zoals liefde voor koken.’

Schoolbetrokkenheid

‘Voor het team vraagt het een omslag in denken. Meer gebruik maken van visuele communicatie en ouders uitnodigen om te vertellen wat hun ideeën zijn. De kern is dat je voortdurend alert bent hoe je boodschap overkomt. Wat nog op ons lijstje staat, is het organiseren van huisbezoeken. Zo krijgen we nog meer inzicht in de cultuur en leefsituatie van het kind. Ouders willen vooral het gevoel van samen ervaren. En daar zijn we met het hele team verantwoordelijk voor.’

‘Dankzij de Familieschool kunnen we nu meer voor gezinnen betekenen’

Stefanie Stravers heeft na haar hbo-opleiding Pedagogiek gewerkt bij verschillende jeugdhulpverleninginstanties. Sinds 2015 is zij ouder- en kindadviseur en vanaf 2016 betrokken bij de Lukasschool die later Familieschool werd. De ouder- en kindadviseur is de verbindende schakel tussen het gezin en instanties die ondersteunen bij opvoeden, opgroeien en zorgvragen. Daarnaast geeft ze opvoedondersteuning, een-op-eenbegeleiding en groepstrainingen, maakt ze veiligheidsafspraken en organiseert ze themabijeenkomsten.

Elkaar versterken

Stefanie: ‘We hadden al veel contact met gezinnen, maar doordat we nu veel planmatiger te werk gaan, is er meer diepgang en samenhang in alles wat we doen. Bovendien hebben we meer mogelijkheden om door te pakken en de juiste instanties te betrekken bij hulpvragen. Groot voordeel is ook dat iedereen zijn rol neemt. Ik heb samen met Samira van het Buurteam vaste inloopuren in het familieservicepunt bij de school. Samira is onder andere verantwoordelijk voor het aanvragen van financiële tegemoetkomingen. Daardoor kan ik me meer richten op de ondersteuning in het gezin. Mijn werk is ontzettend divers. Van faalangstrainingen, tot omgaan met huilbaby's tot het maken van veiligheidsafspraken. In gesprekken met kinderen en ouders is het mijn doel om het zelfvertrouwen en de veerkracht te versterken en ervoor te zorgen dat ze de juiste weg naar hulp vinden.’

Er zit vaak iets in de weg

‘Gezinnen hebben vaak te maken met multiproblematiek, waardoor oplossingen ook op meerdere gebieden tegelijk moeten worden gezocht. Aanmeldingen voor het begeleiden van kinderen komen op initiatief van ouders zelf, via de school, Veilig Thuis, JGZ of huisartsen. In de afgelopen jaren heb ik heel wat meegemaakt in de gezinnen waar ik bij betrokken was. Dat waren

ingrijpende ervaringen die een zware wissel trekken op de veerkracht van kinderen en hun ouders. Als het nodig is melden wij een gezin aan voor specialistische hulp. Naast fysiek leed is er vaak emotionele schade waar veel verschillende oorzaken aan ten grondslag kunnen liggen.’

Ieder steuntje in de rug helpt

‘De thuissituatie is bepalend voor het welbevinden van kinderen. De school is verantwoordelijk voor het onderwijs, maar onze taak is vooral om in sociaalpsychologische zin te ondersteunen. In de gezinnen waar sprake is van armoede en stress, is het zaak om tijdig in te grijpen om escalatie te voorkomen. We kunnen omstandigheden niet zomaar veranderen, maar we kunnen wel wat betekenen. Alles wat we een kind kunnen meegeven is meegenomen. Onze inzet is om de negatieve spiraal te doorbreken en kansen te versterken. Soms worden we blij verrast door wat er ontstaat. Zo hadden we een jongen die een erbarmelijke thuissituatie had, maar die het uiteindelijk wel is gelukt om een rol te krijgen in een musical van Joop van den Ende. Een meisje dat heel mooi kan zingen hebben we geholpen om lessen te volgen bij de muziekschool, met ondersteuning van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Ik word er blij van wanneer ik een aandeel heb in het groeiproces van ouders en kinderen. Ik ben dankbaar dat ik dit werk kan doen en iets mag betekenen voor een ander.’

‘Werken aan een sterke sociale omgeving’

‘Waar de ouder- en kindteams gezinnen ondersteunen in opvoeden en opgroeien zijn we met onze buurt- en wijkteams vooral gericht op vragen van jongeren en volwassenen over bijvoorbeeld wonen, gezondheid en financiën. We zijn onderdeel van de Familiescholen en hebben daar spreekuren. Dat maakt dat we een vertrouwd gezicht zijn voor ouders en goed benaderbaar. Zo komen we gemakkelijker in gesprek en kunnen we ook voorbij de aanvankelijke hulpvraag kijken. Die nabijheid en korte lijnen zorgen ervoor dat we ook proactief kunnen handelen.’

Een keten van acties in gang zetten

‘Er zijn allerlei zaken in de thuissituatie van invloed op het welbevinden en het leren van kinderen. Praktische middelen die ontbreken of problemen in het gezin. Ouders vinden het lastig om hulp te vragen en weten niet goed wie ze kunnen vertrouwen. Zo was er een Pakistaanse moeder wiens man was overleden en die zich geen raad wist. Dankzij de Familieschool kon onze buurtteammedewerker voor die mevrouw de juiste loketten aan elkaar verbinden. Het is een keten van acties die in gang gezet wordt door een eerste signalering, meestal van een leerkracht die iets observeert bij een kind in de klas. In de Familieschool is iedereen alert op opvallend gedrag of plotselinge veranderingen.’

Gedeelde belangen

‘Als Buurtteam Amsterdam willen we dat kinderen in hun kracht staan, maar we willen dat ook doortrekken naar de ontwikkelingsfases na de basisschool. Dat deze kinderen zich ontplooiën tot zelfbewuste en verantwoordelijke jongeren die voor zichzelf kunnen zorgen en die met andere buurtbewoners bijdragen aan een sterke wijk. De Familieschool laat kinderen kennismaken met initiatieven waarmee ze hun wereld vergroten en zichzelf versterken, zoals gezonde voeding, sport en bewegen en kunst en cultuur.’

Mensen helpen zichzelf te helpen

‘We hebben de sociale kaart met hulpverleningsinstanties in beeld, maar uiteindelijk is het doel dat we de informele zorg versterken. Dat mensen zelfredzaam en samen redzaam zijn en niet afhankelijk zijn van hulpverleners. Om dat voor elkaar te krijgen, koppelen we nieuwe ouders graag aan ouders die al wat langer ervaring in de wijk hebben en die de weg weten. Het blijft ontzettend belangrijk om zo vroeg mogelijk met elkaar in gesprek te zijn en aandacht te hebben voor wat niet wordt uitgesproken. Uiteindelijk willen we dat jonge mensen de regie over hun leven nemen en doen wat hen gelukkig maakt. De Familieschool is in dit proces een belangrijke schakel.’

‘Hier is het gewoon heel vertrouwd. We zijn als een familie, de ouders en de leraren onderling. Ik kan alles bespreken als ik ergens mee zit, met de leerkracht, met Marjo, de intern begeleider, met Mario, de directeur en soms ook met Lygia, ouder- en kindadviseur. Je hoeft nergens mee rond te blijven lopen. En andersom ook. Dat je op elkaar kunt vertrouwen is heel belangrijk. Ik heb altijd een goed gevoel als ik mijn kinderen naar school breng. De school voelt als een tweede huis.’

Fatima, ouder van De Henricus

‘Ik ben van het zoeken naar een oplossing! We zetten ons elke dag in voor goed onderwijs aan onze kinderen; dát is de belangrijkste basis van kansengelijkheid. Als Familieschool hebben wij meer mogelijkheden te bieden aan de kinderen en die kans grijpen wij als school dan ook met beide handen aan. We passen een mouw aan de uitdagingen van het huidige gebouw, zodat we tóch onze kinderen alle voordelen van de Familieschool kunnen meegeven. Want juist zij verdienen alle kansen die we hen kunnen bieden!’

Doritha de Koning, directeur IKC Tuindorp

‘Ik vind het heel belangrijk dat mijn kinderen zich verbonden voelen met de school, de kinderen en ouders op school en met de buurt.’

Daarom hebben wij gekozen voor een buurtschool. De Familieschool draagt eraan bij dat mijn kinderen en wij als ouders in contact zijn met een variatie aan kinderen en ouders. We zien daardoor uit wat voor verschillende leefwerelden we komen, krijgen meer begrip van en voor elkaar en kunnen het samen hebben over wat we belangrijk vinden voor onze kinderen bij het opgroeien op school en in de buurt.’

Fleur Slegers, ouder basisschool De Bron

Saloua Achiban, brugfunctionaris De Henricus

‘Tijd maken voor contact’

Saloua Achiban is een rasechte Amsterdamse met een groot hart en een vlotte babbel. Ontwapenend en toegankelijk. En altijd bereid om te luisteren en te helpen. Dat zijn ideale kwaliteiten als je brugfunctionaris bent en je veel persoonlijke gesprekken voert met ouders.

Zichtbaar en aanspreekbaar

Saloua is al 23 jaar een vertrouwd gezicht op school. Ze kent de buurt op haar duimpje en heeft contact met de meeste sportverenigingen en andere instanties binnen het schoolnetwerk. Nu de Henricus Familieschool is geworden, kreeg Saloua de vraag of zij brugfunctionaris wilde worden. Daar hoefde ze niet lang over na te denken, want qua werkzaamheden blijft ze doen wat ze al deed. Aanspreekpunt zijn voor ouders met al hun vragen over gezondheid, ontwikkeling en opvoeding van hun kinderen. Dat kan ze nu verder uitbreiden.

Luisterend oor

Saloua: ‘Als brugfunctionaris signaleer ik als er zorgen zijn of als ouders bepaalde vragen hebben waarover ze niet zo gemakkelijk met de leerkracht in gesprek gaan. Ik kan zorgen vaak snel wegnemen door de juiste hulp erbij te betrekken, door praktisch te ondersteunen met het regelen van materialen of door een luisterend oor te bieden. Ouders weten dat ze mij kunnen vertrouwen en dat ze het over alles met mij kunnen hebben. Waar je ook vandaan komt, of waar je ook in gelooft, ik oordeel niet. En met een beetje humor en met respect voor wat anders is, kom je een heel eind.’

Structuur aanbrengen

Hiske Stokvis, de Familieschool-coördinator vult aan: ‘Dat we nu Familieschool zijn, maakt dat de vragen die de brugfunctionaris krijgt, meteen kunnen worden doorgezet naar de juiste persoon binnen de Familieschool en er daadwerkelijk

iets mee wordt gedaan. Ook hebben we meer mogelijkheden om activiteiten te organiseren en kan Saloua met brugfunctionarissen van andere scholen overleggen en ervaringen uitwisselen.’

Ervaringen delen

Saloua: ‘Wat ik mooi zou vinden, is als we in het kader van ouderbetrokkenheid geregeld een uitje kunnen organiseren, bijvoorbeeld naar het theater. Ik weet dat veel ouders daar niet zo snel uit zichzelf heen gaan. Dat is leerzaam en zo ervaren ze ook wat hun kinderen op dat gebied meekrijgen. Ook zou ik maandelijks themabijeenkomsten willen organiseren op school, waarbij we een gastspreker uitnodigen om te komen vertellen over een onderwerp dat met leren en opvoeding te maken heeft. Ook onderwerpen zoals sexting en mediawijsheid kunnen we dan aandacht geven.’

Hiske: ‘Onze inzet is dat elk kind kan meedoen. Dankzij de Familieschool kunnen we ervoor zorgen dat gezinnen gezien worden en vergroten we de kansen van kinderen. De brugfunctionaris vormt hierin een belangrijke schakel.’

Daan Farjon, beleidsadviseur onderwijs gemeente Amsterdam

‘Onderzoek laat sterke aanwijzingen zien dat Familieschool succesvol is’

‘De Familieschool bouwt voort op beproefde ontwikkelingen in het onderwijs zoals het inzetten op hoge verwachtingen, verrijkte schooldag, ouderbetrokkenheid, professionalisering van het team in stedelijk onderwijs en de verbinding van de leefwerelden thuis-buurt-onderwijs. Hiervan weten we dat het een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van kinderen. Er zijn weliswaar nog niet zoveel onderzoeken gedaan naar de effecten van de Familieschool in het geheel, maar aannemelijk is dat deze ontwikkelingen elkaar aanvullen en versterken. Scholen ervaren bijvoorbeeld dat leerlingen op meerdere terreinen baat hebben van deze brede aanpak.’

Een driejarig onderzoek van de Universiteit van Amsterdam, het Kohnstamm Instituut en de Hogeschool van Amsterdam laat sterke aanwijzingen zien dat de Familieschool succesvol is. Het onderzoek is geen effectmeting, maar gesprekken met leerlingen, ouders, leerkrachten, schoolleiding en andere professionals laten een eenduidig beeld zien. De Familieschool draagt bij aan het vergroten van de leefwereld van leerlingen en het verbeteren van hun welbevinden. Ook lijkt het te lukken om ouderbetrokkenheid te vergroten en armoede gericht te lijf te gaan.

Soortgelijke positieve beelden zijn ook te halen uit andere peilingen in de afgelopen jaren. Op de Familiescholen voelen kinderen zich meer ondersteund in hun leer- en ontwikkelingsproces en worden ze sneller geholpen als er zich belemmeringen voordoen in de thuissituatie. Ouders voelen zich over het algemeen meer gehoord en erkend en laten een grote betrokkenheid bij de school zien. Omdat de Familieschool veel aandacht besteedt aan brede sociale, culturele en emotionele ontwikkeling,

is het aannemelijk dat kinderen daardoor weerbaarder zijn en een positief zelfbeeld ontwikkelen. Dankzij de nadrukkelijke focus op het vergroten van mogelijkheden en de kennismaking met nieuwe ervaringen worden leerlingen meer wereldwijd. De aandacht voor samenwerking en inclusie heeft een gunstig effect op onderling respect en tolerantie voor verschillen.

Familiescholen kenmerken zich door actieve en open communicatie en een klimaat van gemeenschapszin, wat bijdraagt aan het gevoel erbij te horen en volwaardig onderdeel uit te maken van de community: de school. Kinderen die opgroeien in een omgeving waar hun familie nauw betrokken is bij hun ontwikkeling hebben een positieve houding ten aanzien van leren en zijn intrinsiek gemotiveerd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen ontwikkeling.’

Bekostiging van de Familieschool

De Familieschool wordt mogelijk gemaakt dankzij verschillende subsidiestromen en rijksmiddelen. De coördinator of projectleider van de school ondersteunt de schoolleider om de ontwikkeling van de Familieschool te financieren uit deze verschillende financieringen. Belangrijk is de gemeentelijke voorziening Amsterdamse Familie School. Met een vierjarige subsidie faciliteert de gemeente de ontwikkeling op verschillende scholen in het (speciaal) basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Scholen versterken hiermee de leefomgeving van het kind, door ook in te zetten op de thuissituatie. Daarnaast heeft de gemeente verschillende andere subsidiemogelijkheden voor deelname aan sport en cultuur en brede talentontwikkeling. Ook is er de Stadspas en zijn er subsidies per stadsdeel rond de sociale basis. Amsterdam investeert ten behoeve van kinderen en gezinnen ook in gerichte inzet van buurtteams en ouder- en kindteams.

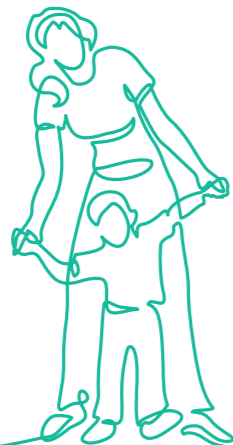
Daarnaast zijn er ook verschillende landelijke middelen waar scholen aanspraak op kunnen maken, zoals de School en omgeving', 'Brugfunctionaris' en 'Verbinding po-vo', Programma Schoolmaaltijden, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Jeugdeducatiefonds.

JEUGDEDUCATIEFONDS

Dankzij de inzet van het Jeugdeducatiefonds worden gezinnen met weinig middelen ondersteund om de ontwikkelkansen van kinderen te vergroten. Deze ondersteuning loopt via de school. Scholen kunnen een aanvraag doen voor bijvoorbeeld leermaterialen, een bed of een bureau voor thuis.

Belangrijk is dat deze gezinnen gekoppeld worden aan het Familieservicepunt van de school. Als ouders bijvoorbeeld geen geld voor een bed hebben, zijn er vaak meer ondersteuningsbehoeften.

Daarnaast kan het budget worden ingezet voor activiteiten, zoals een schoolreis of schoolkamp, voor aanschaf van materialen of onderzoeken.

Amsterdamse Familie School

'Amsterdam wil een stad zijn die kinderen en jongeren gelijke kansen biedt om zich optimaal te ontwikkelen. Dit betekent dat we streven naar kansengelijkheid en inzetten op het wegnemen van belemmeringen voor kinderen om zich te ontplooiën. Wij geloven dat we dit het beste kunnen doen door de ontwikkelkansen te versterken vanuit de school. Dat is immers een plek waar een kind meer dan duizend uur per jaar doorbrengt. Hier voelen kinderen en vaak ouders zich veilig en vertrouwd. Daarom zijn we de Amsterdamse Familie School gestart.

Vanuit dit initiatief worden veertig scholen waaronder 27 basisscholen, extra ondersteund met subsidie, met kennisuitwisseling tussen scholen en door ervaren professionals. Hiermee organiseren scholen gemakkelijk bereikbare ondersteuning voor het kind én het gezin. Zorgen in het gezin worden verminderd, de leerling komt hierdoor beter tot leren en de leraar tot de kerntaak van het lesgeven.

Het bewezen succes van Familiescholen is dat het zowel leerlingen als hun ouders helpt. Door brede ondersteuning te bieden op scholen kunnen we de kansen van kinderen vergroten en armoede aanpakken. Het aantal Familiescholen is flink uitgebreid, zodat we meer leerlingen en ouders perspectief kunnen bieden.'

Meer informatie over de Amsterdamse aanpak is op te vragen via familieschool@amsterdam.nl

Marjolein Moorman | Wethouder Onderwijs, Jeugd(zorg) & Armoedebestrijding

Naast ASKO en Staj werken in Amsterdam ook de schoolbesturen Zonova (Basisschool Achtsprong, De Blauwe Lijn, De Rozemarn, OBS Holendrecht, IKC De Brink, Basisschool Onze Wereld, Van Houteschool), STWT (De Globe, Huizingaschool), Innoord (IKC de Buikslotermeer, OBS De Vier Windstreken, OBS IJdoornschool, SBO Universum), El Almal (Al Wafa, El Kadisia) CorDeo (EBS de Morgenster) en AMOS (Johannesschool, IKC Het Talent, Oranje Nassauschool) aan Familiescholen.

'Kansengelijkheid vergt een lange adem en met de Familieschool leggen we de lat hoog. De ambitie is dat alle Amsterdamse kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond.'

‘Wij werken samen aan het succes van de Familiescholen’

ASKO SCHOLEN
familieschool

Gemeente Amsterdam

Staij
openbaar basisonderwijs

DE INDISCHE BUURT SCHOOL

flevo park school

de bron
BASISSCHOOL

De Henricus
basisschool

Tiep Westendorp
brede school

IKC Luindorp
samen leven, samen leren, samen doen!

Bekkers
Kindcentrum
Onderwijs Ontwikkeling Opvang

de Dapper
familieschool

De Botteloef
Cultuurprofielschool

HUIBERSSCHOOL
Dalton basisschool

Lukasschool
daltononderwijs voor 2 tot 13 jaar

Ouder- en Kindteams Amsterdam

Buurteam Amsterdam

JEUGD EDUCATIE FONDS
ontwikkeling voor alle kinderen

impuls
KINDEROPVANG

Combiwel
voor kinderen

dynam kind

JEUGD FONDS
SPORT & CULTUUR

Achtergrondinformatie

Programma School & Omgeving

Magazine Samen het verschil maken

Amsterdamse Familie School

ASKO Familiescholen

Onderzoeksresultaten

Informatie brugfunctionaris

Nieuwsgierig naar de Gelijke Kansen Alliantie?

De voorloper van dit magazine

Colofon

DIT MAGAZINE IS EEN UITGAVE VAN

DE GELIJKE KANSEN ALLIANTIE IN SAMENWERKING MET ASKO SCHOLEN.

Coördinatie:

Hennie Groot Haar, Rosien Schipper

Redactieteam:

Hennie Groot Haar, Rosien Schipper, Sanne Groot, Sebastiaan van Huet, Hasna Abrari, Dyonne van Haastert, Daan Farjon

Redactie:

Godding Storytelling & Training

Vormgeving en Fotografie:

Godding Storytelling & Training

Infographic:

Sanne Groot

Hier maak je
vriendjes!